

PROJECTPLAN

LAGE VALKSEWEG 85

TE WEKEROM

GEMEENTE EDE

- ✿ Bodem
- ✿ Waterbodem
- ✿ Water
- ✿ Archeologie
- ✿ Ecologie
- ✿ Milieu

Ecologie

Projectplan

Lage Valkseweg 85 te Wekerom in de gemeente Ede

Opdrachtgever	Kreeft Consultancy Van Broeckhuysenstraat 23 6721 TC Bennekom
Project	EDE.KRC.ECO1
Rapportnummer	15025116
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	18 februari 2015
Vestiging	Doetinchem
Opsteller	Ing. E.R. Witter
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	Ing. K. Wopereis
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEGEVENS VAN DE LOCATIE EN HET GEBRUIK DOOR FLORA EN FAUNA	2
2.1	Locatiegegevens en huidige situatie	2
2.2	Ligging ten opzichte van beschermde gebieden	4
2.3	Verantwoording effectenstudie en verspreidingsinformatie	4
2.4	Deskundige begeleiding	5
3	AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN	6
3.1	Inleiding	6
3.2	Vogels	6
3.3	Vleermuizen	7
3.4	Overige zoogdieren	8
3.5	Reptielen, amfibieën en vissen	9
3.6	Ongewervelden	9
3.7	Vaatplanten	10
4	VOORGENOMEN INGREEP OP DE LOCATIE EN ONDERBOUWING	11
4.1	Voorgenomen activiteiten en manier van uitvoering	11
4.2	Doel en belang van de activiteiten	11
4.3	Planning en onderbouwing van de activiteiten	12
4.4	Alternatieven	12
4.5	Wettelijk belang van de ingreep	12
5	EFFECTEN VAN DE INGREEP OP FLORA EN FAUNA	13
5.1	Effecten op korte termijn op beschermde soorten	13
5.2	Effecten lange termijn op gunstige staat van instandhouding	13
5.3	Verbodsbepalingen Flora- en faunawet	14
6	TE TREFFEN MAATREGELEN	15
6.1	Inleiding	15
6.2	Mitigerende en compenserende maatregelen	15
6.2.1	Gewone grootoorvleermuis	15
6.2.2	Gewone dwergvleermuis	16
6.3	Tijdstip en locatie mitigerende en compenserende maatregelen	17
6.3.1	Gewone grootoorvleermuis	17
6.3.2	Gewone dwergvleermuis	17
6.4	Zorgvuldig handelen en zorgplicht	17
7	SAMENVATTING	18

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Kreeft Consultancy opdracht gekregen voor opstellen van een projectplan ten behoeve van de voorgenomen sloop van de bebouwing aan de Lage Valkseweg 85 in de gemeente Ede.

De volgende onderzoeksvragen zullen in onderhavige rapportage worden beantwoord:

- Welke beschermde soorten zijn in het plangebied aanwezig?
- Welke functie heeft het plangebied voor de soorten?
- Wat is de omvang en duurzame staat van instandhouding van de bij de ingreep betrokken populaties van beschermde soorten?
- Blijft de functionaliteit van de voortplantingsplaatsen en vaste rust- of verblijfplaatsen behouden?
- Welke eigenschappen van het gebied moeten gemitigeerd of gecompenseerd worden?
- Hoe groot wordt het succes van de te nemen maatregelen ingeschat?
- Welke maatregelen moeten getroffen worden om aan de zorgplicht te voldoen?
- Zijn er voor de streng beschermde soorten geen meer bevredigende oplossingen?
- Welk wettelijk belang is er waardoor de werkzaamheden moeten worden uitgevoerd?

Uit een quickscan flora en fauna, die door Econsultancy op de onderzoekslocatie is uitgevoerd (zie hoofdstuk 3), blijkt dat op de onderzoekslocatie een verblijfplaats van vleermuizen aanwezig is achter de raamluiken van de te slopen boerderij. Ook is het mogelijk dat in één van de stallen vleermuizen verblijven in de spouwmuur, of achter betimmering langs de dakrand van de boerderij. Dit zal aankomend seizoen aanvullend worden onderzocht. Overige beschermde soorten worden op de onderzoekslocatie niet verwacht.

Om negatieve gevolgen ten aanzien van vleermuizen te voorkomen worden maatregelen uitgevoerd die bestaan uit het mitigeren van de aangetroffen en mogelijk aanwezige functies voor vleermuizen. Bovendien wordt door zorgvuldig handelen voorkomen dat er dieren worden gedood of verwond.

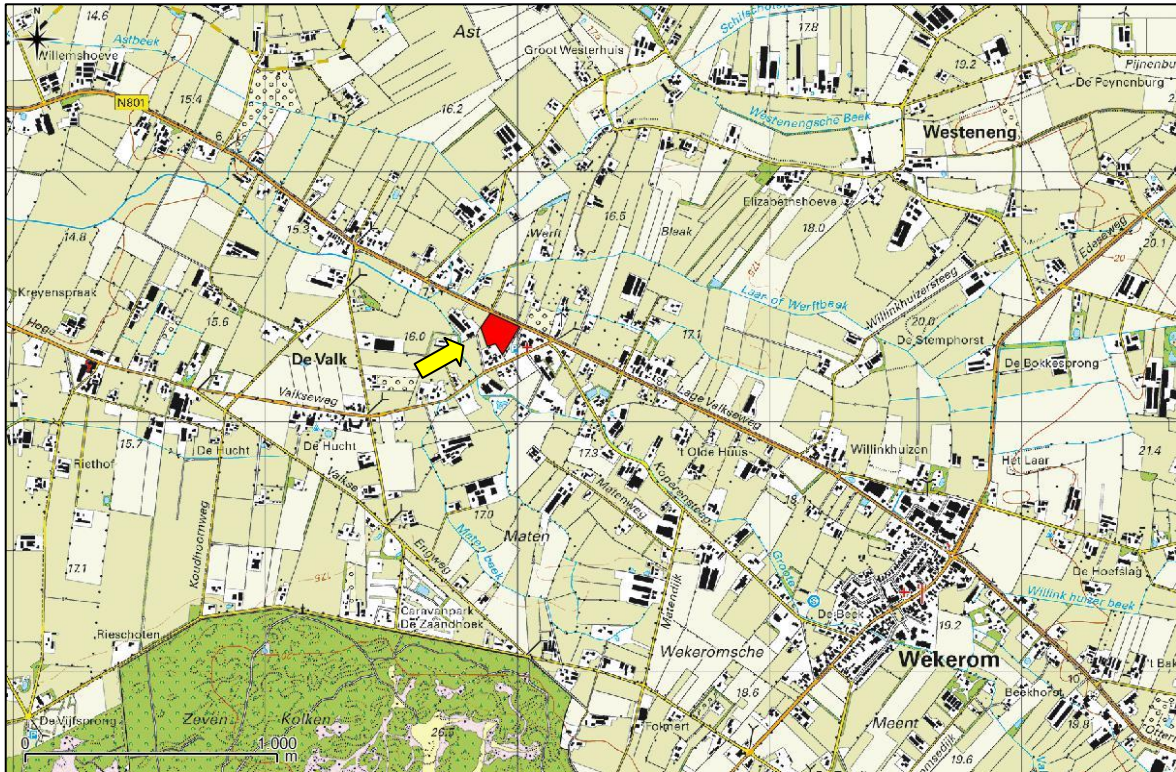
Doel van het projectplan is om op korte termijn duidelijkheid te krijgen in de haalbaarheid van het plan, zodat de bestemmingsplanprocedure doorgang kan vinden.

2 GEGEVENS VAN DE LOCATIE EN HET GEBRUIK DOOR FLORA EN FAUNA

2.1 Locatiegegevens en huidige situatie

De onderzoekslocatie ($\pm 1,3$ ha) ligt aan de Lage Valkseweg 85, circa 1,7 kilometer ten noordwesten van de kern van Wekerom, in de gemeente Ede.

Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 32 H (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie X = 175.930, Y = 459.380.

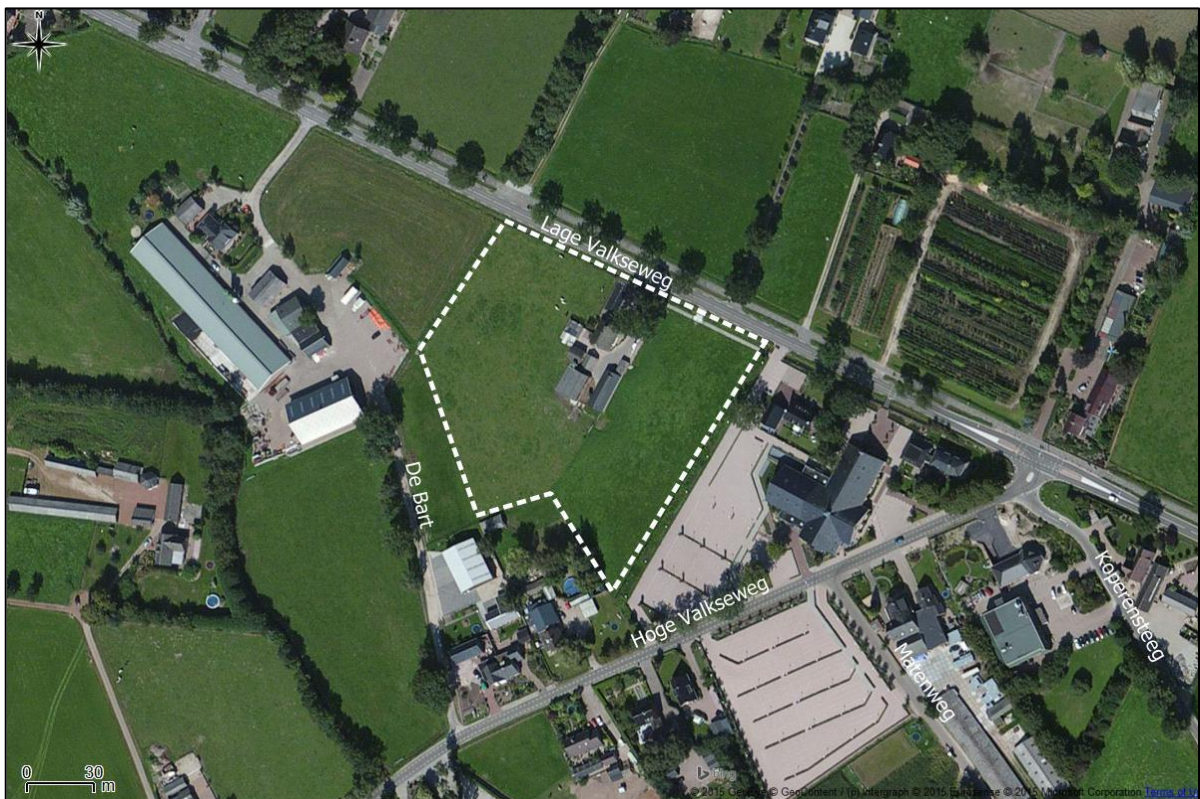

Figuur 1. Ligging onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie betreft een voormalig agrarisch erf met omliggend weiland. De bebouwing op het erf bestaat uit een woonboerderij, een halfopen berging met zolder, een oude veestal met hooizolder, een opslagschuur en een moderne veestal. Verder bevinden zich op het erf een plantenkas, een carport en een kippenhok. Langs de oprit staat een viertal eiken. Verder staat langs de boerderij een fruitboom. Overige opgaande begroeiing ontbreekt, het gehele erf is onbegroeid en verhard. De tuin aan de voorzijde van het erf was in het verleden in gebruik als moestuin en is de huidige situatie geheel vrij van begroeiing.

Ten noordoosten van de onderzoekslocatie bevindt zich de Lage Valkseweg en een weilandperceel. Aan de zuidwestzijde bevindt zich agrarische bebouwing. Ten zuidoosten grenst de onderzoekslocatie aan een kerk en omliggende parkeerterreinen.

In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 8 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek.

Figuur 2. Luchtfoto onderzoekslocatie en directe omgeving.

Figuur 3. Woonboerderij.

Figuur 4. Voormalige moestuin.

Figuur 5. Moderne en oude veestal met hooizolder.

Figuur 6. Veestal met hooizolder.

Figuur 7. Erf vanaf de noordwestzijde.

Figuur 8. Achterzijde moderne veestal.

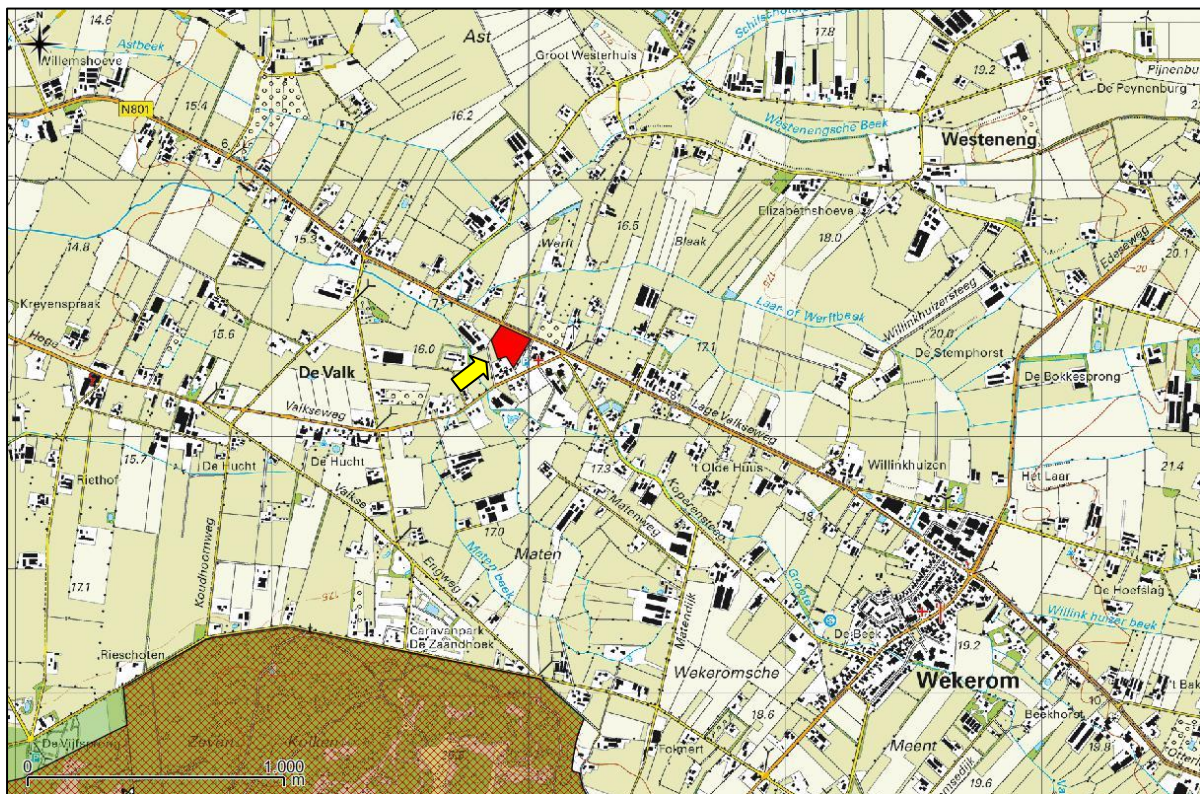
2.2 Ligging ten opzichte van beschermde gebieden

Beschermde Natuurmonumenten

De onderzoekslocatie is niet gelegen in de directe nabijheid van een gebied dat aangewezen is als beschermd natuurmonument.

Natura 2000 en Ecologische Hoofdstructuur (GNN)

De EHS binnen Gelderland wordt gerealiseerd binnen het Gelders Natuurnetwerk (GNN). Op een afstand van circa 1,2 kilometer ten zuidwesten van de onderzoekslocatie bevindt zich een gebied dat zowel is aangewezen als Natura 2000 als GNN. Het betreft de Veluwe.

Figuur 9. Ligging onderzoekslocatie ten opzichte van het GNN (groen) en Natura 2000 (rood gearceerd).

2.3 Verantwoording effectenstudie en verspreidingsinformatie

Door Econsultancy is een quickscan flora en fauna voor de locatie uitgevoerd (zie hoofdstuk 3). De quickscan is uitgevoerd aan de hand van een bureaustudie en een veldbezoek. Het veldbezoek is afgelegd op 12 februari 2015. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de omliggende percelen onderzocht. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten op basis van het aanwezige habitat.

Vanwege de aanwezigheid van (hooi)zolders is er met behulp van onder andere een zaklantaarn gezocht naar de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen, overige zoogdieren en vogels.

2.4 Deskundige begeleiding

De deskundige die is betrokken bij het project betreft een ervaren eco­loog; Ing. E.R. Witter. De eco­logen van Econsultancy hebben meerdere jaren ervaring met risicoadvisering en veldonderzoek naar alle relevante beschermd­e soortgroepen. De medewerkers van Econsultancy zijn actief bij diverse organisaties en belangen behartigers zoals Netwerk Groene Bureaus, SOVON, RAVON, VZZ, Vleermuiswerkgroep Nederland (VLEN), Vleermuiswerkgroep Gelderland (Vlegel), Vogelwerkgroep Arnhem e.o.

Econsultancy is lid van de branchevereniging 'Netwerk Groene Bureaus' en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

De begeleiding van de voorgenomen werkzaamheden zal eveneens door een ter zake kundige van Econsultancy worden uitgevoerd.

3 AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN

3.1 Inleiding

Het voorkomen van planten- en diersoorten in een gebied wordt mede bepaald door de aanwezigheid van geschikt leefgebied. Een soort kan in zijn leefgebied gebruik maken van verschillende plekken om te verblijven. Al deze plekken (biotopen) kunnen een bepaalde functie voor de soort vervullen. In dit hoofdstuk wordt op basis van het aanwezige habitat / verblijfsmogelijkheden samen met verspreidingsgegevens beschreven welke beschermde soorten binnen de onderzoekslocatie kunnen voorkomen. Afhankelijk van de soort wordt ingegaan op de potentiële aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen, foerageergebied en verbindingroutes. In hoofdstuk 5 wordt nader ingegaan in hoeverre de voorgenomen plannen een verstorend effect kunnen hebben op de mogelijk aanwezige beschermde soorten en welke juridische implicaties dit voor het project heeft.

3.2 Vogels

Broedvogels (beschermingscategorie 1 t/m 4)

Op een boerenerf in het buitengebied zijn in zijn algemeenheid de volgende jaarrond beschermde broedvogelsoorten te verwachten: kerkuil, steenuil, sperwer, ransuil en huismus. Overige soorten als boomvalk en buizerd zijn in de directe omgeving van menselijke bewoning niet te verwachten. Gierzwaluwen komen vooral in stenige omgevingen voor, zoals stads- en dorpskernen en kunnen op de onderzoekslocatie op voorhand worden uitgesloten.

Op de hooizolder van de veestal en op de zolder van de bergschuur zijn geen sporen van gebruik door uilen aangetroffen. Hierbij is gelet op aanwezigheid van braakballen, ruiveren en kalkstrepen op de vliering en op de dwarsbalken. Op grond van het ontbreken van sporen kan de aanwezigheid van vaste rust- of verblijfplaatsen van steenuil of kerkuil op de onderzoekslocatie worden uitgesloten.

Vanwege het ontbreken van dichte begroeiing kan de aanwezigheid van ransuil en sperwer op voorhand worden uitgesloten. In de vier eiken langs de oprit zijn geen nestresten waargenomen.

Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen van gebruik door huismussen waargenomen. Er zijn geen nestresten in de bebouwing gevonden. Er zijn wel mussen gehoord in de omgeving van de kerk. Mogelijk dat in het verleden huismussen de onderzoekslocatie hebben gebruikt om te foerageren. De aanwezigheid van een kippen trekt vaak huismussen aan. Op het erf ontbreekt echter schuilgelegenheid zoals dichte begroeiing, een voorwaarde binnen het functioneel leefgebied van de huismus. Negatieve effecten ten aanzien van het leefgebied of aantasting van nestlocaties van huismussen zijn niet te verwachten.

Broedvogels (beschermingscategorie 5)

Aan en in de boerderij en in de stalruimtes zijn geen nestresten van boerenzwaluwen of huiszwaluwen aangetroffen. Ook hollenbroeders zijn op de onderzoekslocatie niet te verwachten. De vier eiken zijn niet intensief onderzocht op aanwezigheid van holtes, aangezien de bomen blijven behouden.

Overige broedvogels

Door het ontbreken van struiken, heggen en dergelijke zijn op de onderzoekslocatie nauwelijks geschikte nestlocaties aanwezig voor algemene vogels als merel, heggenmus, winterkoning, roodborst en houtduif. In de bebouwing is één nestrest van een merel aangetroffen.

Slaapplaatsen

Sommige vogelsoorten zoals houtduif, kauw en huismus, maar ook ransuilen, maken vooral buiten het broedseizoen gebruik van gemeenschappelijke slaapplaatsen. Meestal wordt hierbij beschutting gezocht in de vorm van dichte begroeiing, hoge bomen, of de veiligheid van open water. Er zijn geen indicaties dat op de onderzoekslocatie een gemeenschappelijke slaapplaats aanwezig is.

3.3 Vleermuizen

Volgens het cursusdictaat "Vleermuizen en Planologie" (Limpens *et al.* 2010) is de onderzoekslocatie gelegen in een deel van Nederland waar de volgende vleermuissoorten kunnen voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, franjestaart, baardvleermuis, bosvleermuis en watervleermuis.

Verblijfplaatsen op de onderzoekslocatie

Tijdens het veldbezoek zijn sporen van gebruik door vleermuizen aangetroffen achter twee van de raamluiken van de boerderij (figuur 10). Gelet op de vorm en grootte betreft het keutels van de gewone grootoorvleermuis. Verblijfplaatsen achter vensterluiken vallen binnen de Flora- en faunawet onder de definitie van vaste- rust of verblijfplaatsen. Gelet op de klimatologische omstandigheden achter vensterluiken kan er geen sprake zijn van een functie als kraam- of winterverblijf, enkele van een zomerverblijfplaats.

Figuur 10. Vleermuiskeutels aan de muur achter een raamluik.

Figuur 11. Open stootvoeg biedt voor vleermuizen toegang tot de spouw.

Tijdens het veldbezoek is de overige bebouwing aan de binnen- en buitenzijde geïnspecteerd op mogelijkheden voor vleermuizen om te verblijven. De zolder van de woonboerderij is grotendeels afgetimmerd. Op het vrije deel van zolder zijn geen sporen van gebruik door gewone grootoorvleermuizen aangetroffen, zoals keutels of afgebeten vlindervleugels. De zolder was niet recentelijk aangeveegd, getuige de overige sporen, zoals muizenkeutels die zijn aangetroffen. Op basis van het ontbreken van sporen kan worden gesteld dat de zolder geen verblijfplaats vormt voor gewone grootoorvleermuizen.

Behalve achter de luiken is er ook ruimte langs de betimmering aan de voorgevel van de woonboerderij. Vleermuizen kunnen de ruimtes achter de betimmering gebruiken als verblijfplaats. De woonboerderij heeft geen spouwmuur. De functie voor vleermuizen zal daarom beperkt zijn tot zomer- of baltsblijfplaats.

Van de overige bebouwing is alleen de nieuwe veestal in potentie geschikt als verblijfplaats voor gewone dwergvleermuizen. De stal heeft een spouwmuur die middels open stootvoegen bereikbaar is voor vleermuizen. In hoeverre er geschikte verblijfsmogelijkheden zijn voor vleermuizen, of dat de gehele spouw is gevuld met isolatiemateriaal is op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet te zeggen. Het mogelijke gebruik van de nieuwe veestal, zal middels nader onderzoek moeten worden vastgesteld.

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

Het is door de onderlinge afstand tot de bebouwing in de omgeving niet aannemelijk dat er in de directe invloedssfeer van de onderzoekslocatie potentiële verblijfplaatsen aanwezig zijn die negatieve invloed kunnen ondervinden van de werkzaamheden.

Foeragerende vleermuizen

De onderzoekslocatie zal, gelet op het aanwezige habitat niet worden gebruikt door vleermuizen om te foerageren. De enige geschikte foerageermogelijkheden voor vleermuizen zijn rond de vier eiken langs de oprit. Doordat deze bomen blijven behouden zullen de plannen geen aantasting van belangrijk foerageerhabitat vormen.

Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Doordat dergelijke lijnvormige elementen ontbreken op de onderzoekslocatie, worden er geen potentiële vliegroutes verstoord.

3.4 Overige zoogdieren

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor een aantal soorten grondgebonden zoogdieren. Het gaat daarbij om algemene soorten als bosmuis, huismuis en rosse woelmuis. De verblijfplaatsen van deze soorten kunnen door de voorgenomen ingrepen worden aangetast, voor zover deze zich in de bebouwing bevinden.

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor de steenmarter. De onderzoekslocatie valt echter buiten het actuele verspreidingsgebied van de soort. Tijdens het veldbezoek zijn dan ook geen sporen, zoals uitwerpselen of prooi-resten, aangetroffen die duiden op het gebruik van de onderzoekslocatie als vaste rust- of verblijfplaats door een steenmarter. Ook zijn er geen sporen van andere marterachtigen aangetroffen.

De das komt volgens de verspreidingsgegevens voor in de omgeving van Wekerom. Dassen foerageren in weilanden rond de omgeving van hun burchten. De afstand tot het Wekeromse Zand, waar de soort verblijfplaatsen heeft, bedraagt meer dan 1 kilometer. Hierdoor valt de onderzoekslocatie buiten het primaire leefgebied van de soort. Verstoring ten aanzien van de das als gevolg van de voorgenomen ingreep is niet aan de orde. Bovendien blijft het weiland voor het merendeel behouden en de onderzoekslocatie wordt landschappelijk ingepast, hetgeen juist gunstig is voor de das.

Het voorkomen van overige grondgebonden zoogdieren waarvoor geen vrijstelling geldt, is tijdens het veldbezoek niet vastgesteld. Vanwege het ontbreken van geschikt habitat kan het voorkomen ervan redelijkerwijs worden uitgesloten.

3.5 Reptielen, amfibieën en vissen

Reptielen

Volgens gegevens van RAVON (van Delft et al. 2013) zijn in het deel van Nederland waar de onderzoekslocatie ligt, de volgende soorten te verwachten: zandhagedis, levendbarende hagedis, gladde slang, ringslang en adder.

Reptielen stellen specifieke eisen aan het habitat die betrekking hebben op verschillende factoren. Op de onderzoekslocatie is geen geschikt habitat voor reptielen aanwezig. De waarnemingen van de streng beschermde soorten, hebben betrekking op de nabij gelegen geschikte habitats op de Veluwe.

Amfibieën

Volgens gegevens van RAVON (van Delft et al. 2013) zijn in het deel van Nederland waar de onderzoekslocatie ligt, de volgende soorten te verwachten: kleine watersalamander, kamsalamander, gewone pad, rugstreeppad, bastaardkikker en bruine kikker. De boomkikker is in dit deel van Nederland niet te verwachten.

Op de onderzoekslocatie bevindt zich geen geschikt habitat voor de rugstreeppad. De rugstreeppad plant zich in tijdelijke wateren voort. Deze zijn op de onderzoekslocatie niet aanwezig, zodat de soort op de onderzoekslocatie kan worden uitgesloten.

Doordat wateroppervlakten als poelen, sloten en vijvers op de onderzoekslocatie ontbreken zijn voortplantingsmogelijkheden voor amfibieën op de onderzoekslocatie uitgesloten. De onderzoekslocatie vormt ook geen geschikt landhabitat voor amfibieën, aangezien de het erf vrijwel geheel is verhard en het omliggende terrein bestaat uit weiland.

Vissen

Vanwege het ontbreken van oppervlaktewater op de onderzoekslocatie kan deze soortgroep buiten beschouwing worden gelaten.

3.6 Ongewervelden

Libellen

Voor libellen geldt dat water nodig is ter voortplanting. Gezien het ontbreken hiervan kan gesteld worden dat deze soortgroep niet in staat is zich in de huidige situatie te vestigen.

Dagvlinders

Beschermde dagvlinders stellen specifieke eisen aan het voortplantingshabitat met waard- en nectarplanten. Het is uitgesloten dat er binnen de onderzoekslocatie geschikt habitat aanwezig is voor een (deel)populatie van een beschermde vlindersoort.

Overige ongewervelden

Overige beschermde ongewervelde soorten, zoals vliegend hert, Europese rivierkreeft en platte schijfhoorn, zijn niet op de onderzoekslocatie te verwachten. Er is geen geschikt habitat voor dergelijke beschermde soorten op de onderzoekslocatie aanwezig.

3.7 Vaatplanten

Aangezien de locatie geheel bestaat uit bebouwing, verharding, tuin, erf en begraasd weiland is het niet te verwachten dat er beschermde of zeldzame plantensoorten op de locatie te vinden zijn. De aanwezigheid van water, de zuurgraad van de bodem, de beschikbare hoeveelheid voedingsstoffen, de hoeveelheid zonlicht en de antropogene beïnvloeding bepalen in hoeverre een groeiplaats voor een bepaalde plant geschikt is. Vanwege de specifieke eisen die de meeste beschermde soorten stellen aan de groeiomstandigheden zijn beschermde vaatplanten op de onderzoekslocatie niet te verwachten.

4 VOORGENOMEN INGREEP OP DE LOCATIE EN ONDERBOUWING

4.1 Voorgenomen activiteiten en manier van uitvoering

De initiatiefnemer, Stichting Reformatorische Zorg Wekerom-De Valk, is voornemens een zorgcomplex te realiseren op de onderzoekslocatie. Ten behoeve van de nieuwbouw wordt de bestaande bebouwing gesloopt.

Het omliggende agrarische perceel wordt landschappelijk ingepast. Hierbij is ruimte voor een weide met enkele bomen en een boomgaard (zie figuur 12).

Figuur 12. Inrichtingsplan (bron: De Jong + Lafeber Architecten, versie 6-2-2015).

4.2 Doel en belang van de activiteiten

In de omgeving van Wekerom zijn de inwoners qua sociale structuur veelal gebonden aan het leven in het buitengebied. Met de toenemende vergrijzing ontstaat een groeiende behoefte aan huisvesting waar zorg verleend wordt. Dit betekent dat ouderen veelal worden gehuisvest in zorgappartementen in de grotere kernen, zoals Lunteren, Barneveld of Ede. Het doel van de zorgappartementen is om te voldoen aan de toenemende vraag aan huisvesting van ouderen in hun eigen omgeving.

4.3 Planning en onderbouwing van de activiteiten

De sloop van de bebouwing zal plaatsvinden op een tijdstip waarop dit ecologisch verantwoord is. Dit betekent dat de werkzaamheden buiten het broedseizoen zullen plaatsvinden, aangezien in en rond de te slopen schuren enkele algemeen voorkomende broedvogelsoorten zijn te verwachten. Vanaf half augustus tot maart zal het risico op aantasting van een bezet nest van broedvogels gering zijn. Ook de kraamperiode van vleermuizen (half mei-juli) en de periode van winterslaap (november-maart) wordt ontzien. Indien uit nader onderzoek blijkt dat de veestal niet geschikt is als verblijfplaats voor vleermuizen zijn er geen restricties ten aanzien van deze soortgroep.

4.4 Alternatieven

De huidige bebouwing staat leeg. Er is geen opvolging voor de agrarische activiteiten die in het verleden plaatsvonden. Indien er andere activiteiten zouden plaatsvinden, bijvoorbeeld wonen, dan zal er ingrijpend gerenoveerd moeten worden en zal er naar verwachting ook sloop plaatsvinden. Er zijn geen alternatieven waarbij de huidige woonboerderij behouden blijft.

4.5 Wettelijk belang van de ingreep

Ontheffing van verbodsbepalingen wordt aangevraagd op grond van het belang 'Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten' en het belang 'Uitvoering in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling'.

De plannen zijn niet vanuit een winst oogmerk geïnitieerd, maar hebben tot doel om zorg te verlenen aan ouderen. De Stichting Reformatorische Zorg Wekerom-De Valk zet zich hier voor in. Het initiatief is tevens van belang voor de leefbaarheid van Wekerom en het omliggende buitengebied. Door vergrijzing dreigt krimp, waardoor een negatieve spiraal van afname van voorzieningen dreigt.

De activiteiten omvatten sloop en nieuwbouw en zijn zodoende in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling.

5 EFFECTEN VAN DE INGREEP OP FLORA EN FAUNA

5.1 Effecten op korte termijn op beschermde soorten

Gewone grootoorvleermuis

Door de sloop van de woonboerderij gaat een verblijfplaats van gewone grootoorvleermuizen verloren. Gelet op het aantal aangetroffen sporen gaat het om een groep van enkele dieren, hetgeen voor de soort gebruikelijk is. Een inspectie in het voorjaar van 2015 zal plaatsvinden om deze aanname te bevestigen.

Gewone grootoorvleermuizen kennen binnen hun leefgebied meerdere verblijfplaatsen. Van alle vleermuissoorten is de gewone grootoorvleermuis het meest opportunistisch. De soort verhuist zeer regelmatig tussen verblijfplaatsen. Het wegvallen van een verblijfplaats zal op korte termijn opgevangen worden door een verblijfplaats in de omgeving. Bij de sloop kan op eenvoudige wijze worden voorkomen dat er dieren worden verwond of gedood, door de vensterluiken te sluiten of uit de hengsels te verwijderen. Op korte termijn zal er daarom geen negatief effect optreden.

Op korte termijn zijn de ecologische effecten voor de gewone grootoorvleermuis beperkt. Vanuit juridisch oogpunt zijn maatregelen noodzakelijk om het verlies van de verblijfplaats tijdig voorafgaand aan de sloop te mitigeren.

Gewone dwergvleermuis

Het is niet bekend of de veestal een functie heeft voor vleermuizen. Op basis van uiterlijke kenmerken (open stootvoegen naar een spouwmuur) kan dit niet worden uitgesloten. Uitgaande van een worst-case scenario, de aanwezigheid van een kraamverblijf, zal de sloop leiden tot verlies van een verblijfplaats, waarbij dieren gewond of gedood kunnen worden. Het doden of verwonden kan door maatregelen worden voorkomen, hetgeen vooraf goed zal moeten worden afgestemd met de uitvoerder van de werkzaamheden. Ook voor gewone dwergvleermuizen geldt dat ze gebruik maken van een netwerk van verblijfplaatsen, zodat het verlies kan worden opgevangen in de omgeving.

Op korte termijn zijn de ecologische effecten voor de gewone dwergvleermuis, uitgaande van een worst-case scenario te overzien. Vanuit ecologisch en juridisch oogpunt zijn maatregelen noodzakelijk om het verlies van de verblijfplaats voorafgaand aan de sloop te mitigeren.

5.2 Effecten lange termijn op gunstige staat van instandhouding

Gewone grootoorvleermuis

De gewone grootoorvleermuis komt verspreid over heel Nederland voor, maar nergens in grote aantallen. De soort is sterk gebonden aan kleinschalig landschap en bosgebieden. Zwaartepunten van de verspreiding van de gewone grootoorvleermuis liggen daarom in de duinstreek en het midden en oosten van ons land (RVO, 2014). Het kleinschalige landschap, met veel agrarische bebouwing rond Wekerom en de ligging van de Veluwe in de directe omgeving is gunstig voor de soort. Hoewel de effecten op korte termijn beperkt zijn, is het voor de lange termijn zaak om het totale aanbod van verblijfplaatsen op peil te houden. Gelet op de huidige ontwikkelingen in het buitengebied, waar steeds meer agrarische bebouwing een woonfunctie krijgt of wordt gesloopt is duurzame compensatie noodzakelijk.

Behoud van voldoende aanbod van verblijfplaatsen is vanuit ecologisch oogpunt noodzakelijk, gelet op de regionale ontwikkelingen waarbij verblijfplaatsen meer en meer verloren gaan.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in Nederland een wijd verbreide soort en wordt in heel Nederland waargenomen. Het is de meest algemene vleermuissoort in Nederland. Hij komt met name in de bebouwde omgeving voor, zowel in het stedelijk gebied als op het platteland. Uitgaande van een worst-case scenario zal er sprake zijn van het verlies van een kraamverblijf. Het aanbod van potentiële verblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuizen is in het dicht bebouwde Nederland groot. Toch is er sprake van een afname van het aanbod door nieuwe bouwtechnieken, waarbij er vanuit de noodzaak tot energieneutraal bouwen voor vleermuizen geen ruimte als verblijfplaats. Ook renovatie en dakisolatie leidt tot afname van het aantal verblijfplaatsen. Om het totale aanbod van verblijfplaatsen op peil te houden zijn maatregelen noodzakelijk. Dit kan ook in de directe omgeving plaatsvinden.

Behoud van voldoende aanbod van verblijfplaatsen is vanuit ecologisch oogpunt noodzakelijk, gelet op de ontwikkelingen op het gebied van energieneutraal bouwen, waardoor verblijfplaatsen meer en meer verloren gaan.

5.3 Verbodsbepalingen Flora- en faunawet

Alle vleermuissoorten zijn beschermde inheemse diersoorten als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder c, van de Flora- en faunawet en zijn tevens opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, diersoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd. In de dagelijkse praktijk betekent dit dat hij vermeld staat op de zogenaamde Tabel 3. Bij de beoordeling van ontheffingsaanvragen voor deze soort geldt de uitgebreide toets. Vleermuizen worden ook benoemd in Bijlage II van de conventie van Bonn.

In onderhavig geval vindt er verstoring plaats, omdat één of meerdere verblijfplaatsen door de sloop verloren gaat. Beschadigen, vernielen of wegnemen, zoals bedoeld in artikel 11 is te voorkomen door te allen tijde de functionaliteit te behouden door het aanbieden van voldoende alternatieven. Ondanks het nemen van maatregelen verstoort de initiatiefnemer de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen binnen het plangebied. De verstoring leidt niet tot beschadigen en vernielen van voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren. Hierdoor kan deze ontheffingsaanvraag ten aanzien van vleermuizen getoetst worden aan de criteria (nationale belangen) voor het verlenen van een ontheffing.

6 TE TREFFEN MAATREGELEN

6.1 Inleiding

De te nemen maatregelen zijn in te delen in de volgende vier stappen:

- a. alternatieve verblijfplaatsen aanbieden als tijdelijke opvang van het verlies van de potentiële verblijfplaatsen voor de periode tussen de ingreep en de realisatie van de nieuwe situatie;
- b. onderzoekslocatie voor de ingreep ongeschikt maken voor beschermde soorten;
- c. controleronde(s) om afwezigheid beschermde soorten op moment van ingreep aan te tonen;
- d. in de nieuwe situatie duurzame verblijfsmogelijkheden voor beschermde soorten creëren.

6.2 Mitigerende en compenserende maatregelen

6.2.1 Gewone grootoorvleermuis

Ad a. (tijdelijke verblijfplaatsen)

Conform hetgeen is gesteld in de soortenstandaard voor de gewone grootvleermuis wordt voorzien in 4 tijdelijke verblijfplaatsen. Voor de huidige functie (zomerverblijf) volstaat een vleermuiskast van het type Chilon (Vivara) of vergelijkbaar. Vanwege de duurzaamheid wordt gekozen voor een houtbeton kast en niet voor een houten kast. Een ter zake kundige zal de locaties waar de kasten worden opgehangen nader bepalen. Dit met in achtneming van de afstand van 100 tot 200 meter van de huidige verblijfplaats, de minimale hoogte van 3 meter, vrije aanvliegroutes en dergelijke.

Ad b. (ongeschikt maken)

Het ongeschikt maken wordt gerealiseerd door het handmatig en voorzichtig verwijderen van de vensterluiken. Dit kan direct voorafgaand aan de sloop plaatsvinden.

Ad c. (controleronde)

Doordat alle vensterluiken zijn verwijderd is er voldoende zekerheid omtrent het ongeschikt zijn als verblijfplaats. Er is daarom geen noodzaak voor het uitvoeren van een controleronde.

Ad d. (verblijfplaatsen in nieuwbouw)

Conform hetgeen is gesteld in de soortenstandaard van de gewone grootoorvleermuis zal in de nieuwbouw worden voorzien in 4 permanente verblijfplaatsen. Deze mogen uitwendig aan de nieuwbouw worden aangebracht. Dit kan doormiddel van kasten, maar ook kunnen architectonische aanpassingen zorgen voor verblijfplaatsen. Dit kan door ruimte te laten achter betimmeringen of door het aanbrengen van betimmeringen in de vorm van vensterluiken. Dit dient in samenspraak met een ter zake kundige nader worden bepaald.

6.2.2 Gewone dwergvleermuis

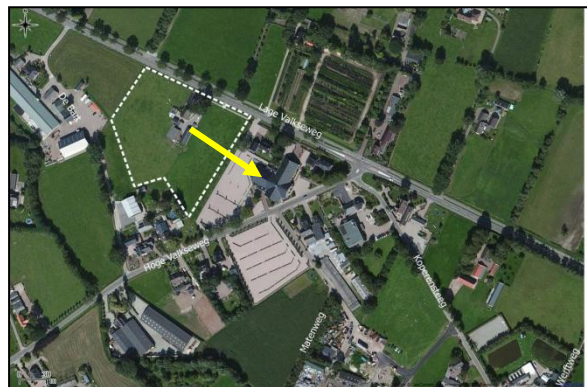
Ad a. (tijdelijke verblijfplaatsen)

Conform hetgeen is gesteld in de soortenstandaard voor de gewone dwergvleermuis wordt voorzien in 4 tijdelijke verblijfplaatsen. Voor de functie zomer- en paarverblijf volstaat een vleermuiskast van het type Chilon (Vivara) of vergelijkbaar. Vanwege de kasten die zijn aangebracht voor de gewone grootoorvleermuis zijn voor de functie zomer- of paarverblijf geen aanvullende voorzieningen noodzakelijk.

Voor een mogelijke functie als kraamverblijfpaats (worst-case) voldoen de kasten Chilon niet. Econsultancy adviseert om deze functie te mitigeren door het naastgelegen kerkgebouw geschikt te maken. Het gebouw heeft grote muuroppervlaktes (figuur 13), hetgeen vanwege de hoge warmtebuffer gunstig is. Het kerkgebouw heeft geen open stootvoegen, zodat de spouwmuur niet bereikbaar is voor gewone dwergvleermuizen. Het aanbrengen van een aantal openingen, door het uitboren van enkele langsvogen op vier gevels is een eenvoudige en kosteneffectieve manier om permanente compensatie van het (potentiële) verlies van een kraamverblijf te realiseren. De kerk ligt binnen de voorgeschreven straal van 200 meter vanaf de huidige potentiële verblijfplaats (figuur 14).

Figuur 13. Naastgelegen kerk biedt goede mogelijkheden voor mitigatie potentiële verblijfplaats gewone dwergvleermuizen.

Figuur 14. De kerk ligt binnen 200 meter van de onderzoekslocatie.

Ad b. (ongeschikt maken)

Het ongeschikt maken wordt gerealiseerd door het aanbrengen van enkele gaten in de gevels van de veestal en het verwijderen van het dak. De gaten zijn 1 x 1 meter groot en worden aan de onderzijde van de gevel aangebracht. Hierdoor wordt voorkomen dat er dieren gewond raken of worden gedood. Door ook het dak te verwijderen zal tocht ontstaan zodat de spouwmuur ongeschikt wordt voor de soort. Bij de woonboerderij zal aanvullend op de maatregelen voor de grootoorvleermuizen de betimmering langs de gevels handmatig worden verwijderd. Een ecologisch begeleider zal toezien op de correcte uitvoering en daar waar nodig bijsturing geven.

Ad c. (controle ronde)

Een controle ronde is naar de effectiviteit is verwachting niet noodzakelijk, maar is mede afhankelijk naar de uitkomst van nader onderzoek naar het gebruik gewone dwergvleermuizen.

Ad d. (verblijfplaatsen in nieuwbouw)

Indien de maatregelen in de kerk worden getroffen is het permanent geschikt maken van de nieuwbouw als kraamverblijfplaats niet nodig.

6.3 Tijdstip en locatie mitigerende en compenserende maatregelen

6.3.1 Gewone grootoorvleermuis

Het aanbrengen van de voorzieningen voor de gewone grootoorvleermuis vindt plaats minimaal drie maanden voorafgaand aan de sloop. De gewenningstijd voor grootoorvleermuizen is één maand, maar vanwege het gecombineerde gebruik voor tijdelijke mitigatie van een mogelijk zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis is de gewenningstijd van deze soort gehanteerd.

Het verwijderen van de luiken kan het best op de dag van de sloop plaatsvinden. Hiermee wordt het risico op het innemen van verblijfplaatsen elders op het erf beperkt.

6.3.2 Gewone dwergvleermuis

Voor het vervangen van een kraamverblijfplaats van gewone dwergvleermuizen geldt een gewenningperiode van één kraamseizoen. Dit houdt in dat de alternatieve verblijfplaatsen voor begin mei 2015 gerealiseerd moeten zijn.

Het ongeschikt maken van de bebouwing kan het beste ongeveer een week voor de sloop plaatsvinden. Indien er asbestsanering van de golfplaten daken aan de orde is, kunnen de gaten het beste na afloop van de asbestsanering plaatsvinden.

6.4 Zorgvuldig handelen en zorgplicht

Aan het zorgvuldig handelen en de zorgplicht wordt voldaan door het werken buiten de gevoelige perioden van de betreffende soorten. De wijze waarop de werkzaamheden betreffende het ongeschikt maken wordt uitgevoerd, zal worden beschreven in een ecologisch werkprotocol. Hierin wordt beschreven op welke wijze het beschadigen van vleermuizen wordt voorkomen, hoe te handelen bij het aantreffen van een vleermuis, hoe te handelen bij onvoorziene omstandigheden. Tevens wordt vastgelegd welke partijen betrokken zijn bij de werkzaamheden en welke verantwoordelijkheden deze partijen hebben ten aanzien de uitvoering. Alle kritische werkzaamheden, zoals het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen worden onder begeleiding van een ecooloog van Econsultancy uitgevoerd. Ten aanzien van verblijfplaatsen van overige zoogdieren, zoals huismuis zijn geen maatregelen te treffen om schade te voorkomen.

7 SAMENVATTING

Econsultancy heeft in opdracht van Kreeft Consultancy een projectplan opgesteld ten behoeve van de voorgenomen sloop van de bebouwing aan de Lage Valkseweg 85 in de gemeente Ede.

De volgende onderzoeksvragen zijn beantwoord:

- Welke beschermde soorten zijn in het plangebied aanwezig?
 - Het gebruik door gewone grootoorvleermuizen is aangetoond. Voor gewone dwergvleermuizen zijn er potentiële verblijfplaatsen. Nader onderzoek zal de functionaliteit aan moeten tonen.
- Welke functie heeft het plangebied voor de soorten?
 - Voor gewone grootoorvleermuizen is sprake van een zomerverblijfplaats. Voor de gewone dwergvleermuis is mogelijk sprake van zomer-, kraam- paar of winterverblijfplaatsen.
- Wat is de omvang en duurzame staat van instandhouding van de bij de ingreep betrokken populaties van beschermde soorten?
 - De gewone grootoorvleermuis komt verspreid in Nederland voor, maar is nergens algemeen. De gewone dwergvleermuis is de meest algemene soort van Nederland. Er zijn geen gegevens omtrent een toe- of afname van de soorten.
- Blijft de functionaliteit van de voortplantingsplaatsen en vaste rust- of verblijfplaatsen behouden?
 - De functionaliteit blijft te allen tijde behouden door het treffen van voorzieningen om de periode tussen sloop en nieuwbouw te overbruggen. Voor gewone grootoorvleermuizen wordt de nieuwbouw geschikt gemaakt om te verblijven. Voor gewone dwergvleermuizen wordt in het naastgelegen kerkgebouw een permanenten voorziening aangebracht. De nieuwbouw hoeft daarom niet geschikt gemaakt te worden.
- Welke eigenschappen van het gebied moeten gemitigeerd of gecompenseerd worden?
 - Het betreft een zomerverblijfplaats van gewone grootoorvleermuizen en als voorlopige worst-case aanname een kraamverblijfplaats van gewone dwergvleermuizen.
- Hoe groot wordt het succes van de te nemen maatregelen ingeschat?
 - Gewone grootoorvleermuizen zijn opportunistisch als het gaat om betrekken van nieuwe verblijfplaatsen. De kans van slagen is voldoende groot. Voor gewone dwergvleermuizen is bij het geschikt maken van het kerkgebouw de nieuw aangeboden situatie vele malen beter dan de Ausgangssituatie.
- Welke maatregelen moeten getroffen worden om aan de zorgplicht te voldoen?
 - De verblijfplaatsen worden onder ecologische begeleiding voorafgaand aan de sloop ongeschikt gemaakt voor vleermuizen. De sloop vindt plaats buiten de gevoelige periode van de kraamtijd en buiten het broedseizoen.
- Zijn er voor de streng beschermde soorten geen meer bevredigende oplossingen?
 - Behoud van de huidige bebouwing is geen optie. De woonboerderij voldoet niet aan de moderne eisen die gesteld worden bij zorgappartementen. Er is geen mogelijkheid voor opvolging van de voormalige agrarische activiteiten op de locatie.
- Welk wettelijk belang is er waardoor de werkzaamheden moeten worden uitgevoerd?
 - Er is sprake van een dwingende redenen van groot openbaar belang, om redenen van sociale aard. De werkzaamheden hebben betrekking op ruimtelijke inrichting en ontwikkeling.

Kort samengevat is de werkwijze als volgt:

- Het verlies van de verblijfplaats van de gewone grootoorvleermuis wordt tijdelijk gemitigeerd met een factor 4, door middel van het aanbrengen van vleermuiskasten in de omgeving. In de nieuwbouw worden maatregelen getroffen om gebruik door vleermuizen mogelijk te maken.
- Voor gewone dwergvleermuizen is het niet bekend wat het gebruik is, maar vooralsnog wordt uitgegaan van een worst-case situatie, waarbij er sprake is van een kraamverblijfplaats.
- De voorzieningen in het geval van een kraamverblijfplaats kunnen het beste getroffen worden in de nabijgelegen kerk. Aangezien voor een kraamverblijfplaats een gewenningstijd van één kraamseizoen geldt zullen voorzieningen getroffen worden voor half mei 2015. Op dat moment is het nog niet mogelijk om te onderzoeken of er daadwerkelijk sprake is van een kraamverblijfplaats.
- Voor half mei 2015 kan wel worden onderzocht of de veestal een voor vleermuizen geschikte spouwmuur heeft. Indien een spouw geheel is gevuld met glaswol is deze ongeschikt als kraamverblijfplaats.
- Nader onderzoek zal moeten plaatsvinden om vast te stellen of de woonboerderij een functie als zomerverblijfplaats voor gewone dwergvleermuizen heeft. De treffen maatregelen voor gewone grootoorvleermuizen komen overeen met de tijdelijke en permanente maatregelen voor de gewone dwergvleermuis. De noodzaak voor nader onderzoek is daarmee vooral vanwege de eisen die de wetgever stelt bij het beoordelen van een ontheffingsaanvraag.
- Voor het wegnemen en verstoren van verblijfplaatsen van vleermuizen is een ontheffing van de Flora- en faunawet benodigd. Deze zal op grond van de binnen de wetgeving gestelde criteria worden verleend. Aanbevolen wordt om allereerst de uitkomst van nader onderzoek naar het gebruik of de geschiktheid voor gewone dwergvleermuizen af te wachten.
- Het treffen van maatregelen om de bebouwing ongeschikt te maken voor vleermuizen vindt plaats onder ecologische begeleiding van Econsultancy.
- De wijze waarop de nieuwbouw geschikt gemaakt wordt voor de gewone grootoorvleermuis dient nader te worden bepaald. Eenvoudige aanpassingen, zoals het aanbrengen van vensterluiken of toegankelijke betimmeringen volstaan.
- Onderhavig document kan worden aangescherpt ten behoeve van een ontheffingsaanvraag. Hierbij dienen de te treffen maatregelen concreet gemaakt te worden in de planvorming (bouwtekeningen en dergelijke).

Econsultancy is een onafhankelijk adviesbureau. Wij bieden realistisch advies en concrete oplossingen voor milieuvraagstukken en willen daarmee een bijdrage leveren aan een duurzaam en verantwoord gebruik van onze leefomgeving.

Diensten

Wij kunnen u van dienst zijn met een uitgebreid scala aan onderzoeken op het gebied van bodem, waterbodem, water, archeologie, ecologie en milieu. Op www.econsultancy.nl vindt u uitgebreide informatie over de verschillende onderzoeken.

Werkwijze

Inzet en professionele betrokkenheid kenmerkt onze diensten. De verantwoordelijke projectleider is het eenduidige aanspreekpunt voor de klant en draagt zorg voor alle aspecten van het project: kwaliteit, tijd, geld, communicatie en organisatie. De kernwaarden deskundig, vertrouwd, betrokken, flexibel, zorgvuldig en vernieuwend zijn een belangrijke leidraad in ons handelen.

Kennis

Het deskundig begeleiden van onze opdrachtgevers vraagt om betrokkenheid bij en kennis van de bedoelingen van de opdrachtgever. Het vereist ook gedegen en actuele vakinhoudelijke kennis. Alle beschikbare kennis wordt snel en effectief ingezet. De medewerkers vormen ons belangrijkste kapitaal. Persoonlijke en inhoudelijke ontwikkeling staat centraal want het werk vraagt steeds om nieuwe kennis en nieuwe verantwoordelijkheden.

Creativiteit

Onze medewerkers zijn in staat om buiten de geijkte kaders een oplossing te zoeken met in achtneming van de geldende wet- en regelgeving. Oplossingen die bedoeld zijn om snel en efficiënt het doel van de opdrachtgever te bereiken.

Kwaliteit

Er wordt continue gestreefd naar het verhogen van de professionaliteit van de dienstverlening. Het leveren van diensten wordt intern op een dusdanige wijze georganiseerd dat het gevraagde resultaat daadwerkelijk op een zo effectief en efficiënt mogelijke wijze wordt voortgebracht. Hierbij staat de klanttevredenheid centraal. Het kwaliteitssysteem van Econsultancy voldoet aan de NEN-EN-ISO 9001: 2008. Tevens is Econsultancy gecertificeerd voor diverse protocollen en beoordelingsrichtlijnen.

Opdrachtgevers

Econsultancy heeft sinds haar oprichting in 1996 al meer dan tienduizend projecten uitgevoerd. Projecten in opdracht van particulier tot de Rijksoverheid, van het bedrijfsleven tot non-profit organisaties. De projecten kennen een grote diversiteit en hebben in sommige gevallen uitsluitend een onderzoekend karakter en zijn in andere gevallen meer adviserend. Steeds vaker wordt onderzoek binnen meerdere disciplines door onze opdrachtgevers verlangd. Onze medewerkers zijn in staat dit voor de opdrachtgever te coördineren en zelf (deel)onderzoeken uit te voeren. Ter illustratie van de veelvoud en veelzijdigheid van de projecten in de werkvelden bodem, waterbodem, ecologie, archeologie, water, geluid en milieu kunnen uitgebreide referentielijsten worden verschaft.

Vestiging Limburg

Rijksweg Noord 39
6071 KS Swalmen
Tel. 0475 - 504961
Swalmen@econsultancy.nl

Vestiging Gelderland

Fabriekstraat 19c
7005 AP Doetinchem
Tel. 0314 - 365150
Doetinchem@econsultancy.nl

Vestiging Brabant

Rapenstraat 2
5831 GJ Boxmeer
Tel. 0485 - 581818
Boxmeer@econsultancy.nl

E-MAIL
info@
econsultancy.nl
INTERNET
econsultancy.nl

